

PAVEL FILATEV – ZOV

z ruštiny preložil Filip Murčinko

ČASŤ ŠTVRTÁ

0:00. 24. február.

Čo sa týka vzdialenosti, prešli sme len kúsok cez nejaké polia, tej noci pršalo a všade bolo blato, zobudil som sa o druhej v noci po asi hodine spánku, naša kolóna sa zoradila v lesnej húštine poniže železnice do niekoľkých radov, všetci vypli motory a svetlá, prišiel rozkaz, aby si všetci omotali biele prúžky svoj-cudzí¹ na ľavú ruku a pravú nohu, odniekadiaľ nám zrazu na to podali bielu maliarsku pásku.²

Už keď sme vyrážali 19. 2. zo cvičiska, na všetky autá namaľovali dve horizontálne čiary bielej farby.

Večer 23. februára, tesne predtým ako sme vyrazili, dorazil rozkaz vodičom dokresliť k týmto čiarom ďalšiu. Stáli niekde pri železnici, v úplnej tme, omotávali si ľavú ruku a pravú nohu, a popri tom dokresľovali na autá ešte jednu čiaru tak, že sa tam objavilo písmeno Z.

Zatiaľ, čo sme tam stáli, omotávajúc si nohy a ruky, rozprávali sme sa a fajčili okolo nahusto zaparkovaných áut, došli ku mne chlapci z vedľajšieho auta s mínometom.³ Presviedčali ma, aby som šiel k nim, že pri ich mínomete sú len traja ľudia namiesto piatich. Z tmy sa vynoril mladý poručík a povedal, že ďalšie ruky sa im isto zídu, tak sa zober a poď. Napadlo mi, že tam možno budem užitočný, hoci o mínometoch neviem ani hovno a tak som vzal svoj ľahký guľomet s prilbou a šiel k vedľajšiemu URALu.⁴

Vyhodil som batoh s prilbou na zakrytú korbu a začal som tam štverať. Bola absolútna tma. Lezúc cez bočnicu som sa o niečo zachytil zásobníkmi strčenými v nepriestrelnej veste, kvôli nohaviciam som nemohol nohu dvihnúť vyššie, tak tam visím, zachytený nepriestrelnou vestou o bočnicu URALu. Nakoniec som sa prevalil do korby hlavou napred, v tej sekunde som zreval od bolesti a mal oči aj napriek okolitej tme plné svetla.

¹ Okrem písmen ZOV sa ruskí vojaci od ukrajinských odlišujú aj tým, že ruskí majú okolo rúk a nôh omotané biele pásiky a ukrajinskí žlté alebo modré. Má to pomôcť rozlíšiť svojich a cudzích vojakov v chaose boja.

² V tomto prípade na to očividne nepoužili látku ale bielu maliarsku pásku, podstatná je farba, nie materiál.

³ V ruštine орудие, slovo sa používa všeobecne na označenie delostreleckých zbraní (delo, húfnica, mínomet), keďže predtým sa spomínalo, že Filatev sa 23. februára večer presunul do veliteľského auta mínometnej jednotky, predpokladám, že toto vedľajšie auto bolo jedným, z tých, ktoré viezli už jednotlivé mínometry.

⁴ Typ sovietskeho/ruského nákladného auta.

Ničomu som nerozumel. Ležal som na korbe, držal sa rukou za oko, cítil som niečo mokré na rukách a intenzívnu bolesť.

Okolo bola tma, niekto na korbe cvakal zapalovačom, aby si posvietil na moju tvár. Sňal som ruku s oka a snažil sa zistiť, či vidím na obe, alebo len na jedno. Ten, čo mi svietil do ksichtu vyhrkol: „Oj do piče!“

Ja sa ho pýtam: „Mám ešte oko?“ Svieta na mňa a hovorí: „Daj preč ruku, nevidím.“

Pozerám, že na ruke mám krv a cítim, že niečo horúce mi tečie po tvári. Ukázalo sa, že oko mám celé, ale rozťal som si vrchné aj spodné viečko. Rozhliadal som sa vo svetle slabého plamienku po korbe a vidím, že som napálil okom do rúčky termonádoby na jedlo. Od zlosti som do nej kopol a až tak sa rozhliadol. Bol tam mladý mínometčík a inak bolo všetko zapratané prepravkami s mínami, mínometom, stojanom na neho a zameriavacím zariadením.

No super, viesť sa na korbe s mínami do mínometu, úplne na hovno, neviem na akú riť mi toto treba v 33 rokoch, akoby som toho nezažil dosť už na Kaukaze, mohol som byť ticho a spokojne si sedieť so svojou rotou, aspoň, že som si to oko nevybil, dal som ešte cigaretku, zoznámil sa a opäť ľahol spať.

Zhruba o 4:00 som opäť otvoril oči. Počul som hluk, dunenie, celá zem vibrovala, vo vzduchu páchol pušný prach. Odtiahol som plachtu a vyhliadol z korby. Salvy presvetľovali tmu noci a nasvecovali oblaky s dymom na oblohe. Napravo aj naľavo od našej kolóny strieľalo raketové delostrelectvo, počul som silné salvy ďalekonosných zbraní niekde spoza nás. Vzduch bol plný napätia a vibroval, okamžite ma prešla ospalosť, nedokázal som pochopiť, čo sa deje, kto strieľa odkiaľ a po kom, no moja otupenosť s nedostatku jedla, vody a spánku okamžite zmizla. Za minútu som stiahol celú cigaretu na prebranie. Došlo mi, že paľba smeruje na pozície 10-20 kilometrov pred našou kolónou, okolo sa všetci budili, okamžite fajčili a šepkali: „Už to začalo.“

Určite máme nejaký plán...

Dofajčil som cigaretu a vidiac, čo sa deje, pocítil som príliv adrenalínu, okamžite som bol plný energie, nikdy som nemyslel jasnejšie. Chápal som, že toto nebude žiaden scenár na štýl Krymjenáš⁵, bolo jasné, že sa rozpútalo nejaké poriadne hovno. Nedokázal som pochopiť celý rozmer toho, čo sa dialo. Strieľame po útočiacich Ukrajincoch? Môže za to NATO? Alebo

⁵ Odkaz rok 2014, keď sa na Kryme objavili neoznačení ozbrojenci (ruskí vojaci) a bez otvoreného násillia docielili anexiu Krymu.

útočíme my? Po kom sme rozpútali túto pekelnú paľbu? Čo tu robí raketové delostrelectvo? Referendum v LDLR?⁶ Dobytie Chersonu? Zaútočila na nás Ukrajina? Pomáha jej NATO?

Každopádne, určite musíme mať nejaký plán.

Armáde je organizácia, kde sa nie je koho pýtať, veď aj velenie dostáva príkazy len postupne, za pochodu, nikto mi nebude nič vysvetľovať. Mám len dva možnosti. Odhodiť zbrane a bežať niekam naspäť, stať sa zbehom, alebo nasledovať ostatných. Čím si vyššie, tým skôr chápeš, že moje postavenie výsadkára – kontraktčíka je asi tak super, ako postavenie žrebca, ktorého idú vykastrovať.

Niekedy dávno, ako som už hovoril, som býval trénerom koní, a vôbec mi to nešlo zle, ale potom mi preplo a vrátil som sa k armáde.

Niekedy dávno sme s jedným kamarátom kúpili desať mladých divokých žrebcov určených na mäso. Čakala ich istá smrť v mäsokombináte, ale my sme sa rozhodli, že ich kúpime za cenu ako na mäso, vykastrojeme, trochu vycvičíme a predáme. Nielenže budú kone ďalej žiť, my na tom ešte aj zarobíme. Nehľadiac na to, že nám to bolo proti srsti, že sme s koňmi silne súcitili, všetko sme spravili podľa plánu. Sami sme sa presvedčili, že sme vykonali menšie z dvoch cieľ. Ale aj tak, na to, aby ste mohli vykastrovať divokých žrebcov, musíte ich skrotiť, aby si nechali navliecť uzdu, aby sa nechali vami vodiť, a k tomu zdravých dvojnásobných žrebcov nedokážete presvedčiť silou. Museli sme použiť rôzne triky, riskovať vlastné zdravie. Keď už žrebec chodil za nami a nechal si navliecť uzdu, vyviedli sme ho do výbehu, no tam sme ho namiesto maškrty na záver zviazali, zvalili na zem a odrezali mu vajcia...

Žrebec nemal ani poňatia, čo ho čaká, no bol zvyknutý nechať sa viesť, vedel, že je ľahšie súhlasiť, veď potom dostane ešte aj kocku cukru. Presne tak je na tom kontraktčik v armáde, choď sem, choď tam, si super, teraz by sme chceli, aby si šiel sem a hop, v jednom nádhernom okamihu ťa tento prístup dovedie do riadnych hovien. Takto si ťa vycvičili. Nič ti netreba vedieť, len urob, čo treba. Teraz už chápem, že ma vychovali tak ako tie kone, niekedy šli na mňa rozumom (médiá a patriotizmus), inokedy silou (zákony a tresty), dostal som kocku cukru (výplatu), občas aj pochvalu (ocenenia a vyznamenania). A kdesi nad mnou sedí ujko, ktorý tejto hre rozumie. Používa rovnaké triky, ako ja s koňmi, aby mi dal výchovu, ktorú potrebujem. Otázka je len, aké ciele sleduje, ktoré z dvoch cieľ je menšie. Je veterinárom,

⁶ Skratka pre obe ľudové republiky, Luhanská a Donecká ľudová republika, ruská skratka: ЛДНР.

ktorého najali, aby kone vykastroval? Robí to preto, aby boli poslušné? Alebo je len sadista? Odpoveď pozná len ten ujko.

Kolóna ožila a pomaly vyrazila vpred. Videl som, ako moja rota prešla okolo mňa. Smerovali vpred. Bol to zvláštny pocit. Bez ohľadu na to, že som ich včera bez zaváhania opustil, teraz, keď sa rútili do neznáma, do nebezpečia, túžil som byť s nimi, ako kôň, ktorý sa chce držať stáda, možno nakoniec nie sme až tak odlišní od zvierat...

Možno to niektorým z vás príde odporné, no chcem vám to povedať úprimne a bez zatajovania tých emócií a myšlienok, čo som vtedy mal.

Dorazili sme do Armjansku.⁷ Z mesta bol cítiť nepokoj, prelietali ponad neho strely smerom na Ukrajinu, prechádzala ním obrovská kolóna, VAI⁸ a DPS⁹ zatarasili bočné cesty, aby sa do kolóny nezamiešali náhodné civilné vozidlá. Cez odkrytú časť korby URALu som videl domy, v ktorých už zažali svetlo, ľudia na náš pozerali z okien a balkónov bytoviek. Odrazu sme do niečoho narazili. Ukázalo sa, že môj URAL nemal brzdy a keď auto pred nami prudko zastavilo, vodič to vyriešil tak, že strhol volant doprava a nabúral do plotu, veď predsa, vo vojne sa toho zničí oveľa viac ako jeden plot, koho by zaujímal plot, keď ponad nás letia rakety. Okolo nás šli UAZy¹⁰ útočného bataliónu spolu s parašutistickými BMD¹¹, miestami nás obiehali, miestami zaostávali. Zatiaľ, čo UAZy mojej roty boli vpredu, bližšie k hranici, ja som akurát vyšiel z Armjansku, vľavo sa rozprestieral les, vpravo polia. Vtedy sa spredu ozvala strelba a výbuchy. Smerovali sme k nim. V tom momente som ľutoval, že som súhlasil s prevelením k mìnometčíkom. Nepoznal som ich veľmi, mal som s nimi len malú emocionálnu väzbu. Navyše, zdalo sa mi, že mìnometná jednotka bude mať len druhoradú rolu. Z tej podrbanej korby vidím len to, čo je za nami. Čo keď to moja rota nedáva? Čo sa tam deje? Kam ideme? Chcem byť vpredu, ovláda ma adrenalín, jemná nervozita. Vtedy som ešte ničomu nerozumel. Ponad nás začali prelietať bojové lietadlá, za nimi útočné vrtuľníky, smerovali dopredu, odkiaľ zneli výbuchy, vzduch páchol pušným prachom. Celá tá scenéria bola tak krásna, tak znepokojivá, tak prít'azlivá, tak desivá . Svitalo. Mohlo byť šesť hodín ráno. Slnko žiarilo jarnými lúčmi, začínalo hriať po odpornom nočnom vlhku a daždi, pozeral som na desiatky vrtuľníkov naraz letiace nad mnou, desiatky lietadiel, po poli vpravo sa rútili BMD,

⁷ Mesto 5 kilometrov od ukrajinskej hranice, počas noci bola kolóna skrytá v poliach a lesoch okolo, teraz dorazili priamo do mesta.

⁸ Z ruského Военная автомобильная инспекция - dopravné oddelenie vojenskej polície.

⁹ Z ruského Дорожно-патрульная служба alebo Дорожно-постовая служба teda po slovensky cestná strážna služba.

¹⁰ Typ sovietskeho/ruského terénneho auta.

¹¹ Typ sovietskeho/ruského výsadkárskeho pásového bojového vozidla pechoty.

odkiaľsi sa zjavili tanky, stovky kusov techniky s vlajkami Vzdušno-výsadkových vojsk a Ruskej federácie, a to bolo len to, čo som videl svojimi rozbitými a opuchnutými očami, z korby URALu bez bŕzd.

Pomyslenie na to, čo sa vlastne deje sa mi v hlave miešala s očarením, zmätkom a úzkosťou. Bol to stádový efekt, cítil som sa súčasťou obrovskej sily, ten pocit je tak opojný, no kam pod tými salvami smerujeme a čo sa vlastne deje netuším.

Môj URAL pomaly prechádzal zničeným pohraničným priechodom Krym-Ukrajina. Kolóna začala spomaľovať, raz zastavovala, tak opäť naberala rýchlosť, videl som pokazené, dymiace a rozstrieľané autá, priamo na hranici som videl ako sa útočný batalión rozostavil okolo cesty, na ktorej okraji stáli ich UAZy. Držali priechod pokiaľ sme ním prechádzali. Všimol som si tam stopy po krvi, no mŕtvoly tam už neboli. Možno ich odpratali. Napravo od nás pásová technika prenikla hranicou v poliach. Videl som, ako sa jeden obrovský prúd techniky začal deliť na menšie, odchádzali do polí napravo. My sme zatiaľ prešli checkpointom, za ktorým boli smerové tabule s nápismi v ukrajinčine, vlajky Ukrajiny, pocítil som nový pocit, pocit, že ničomu nerozumiem, že to všetko okolo bolo najviac reálne, ako sa dá, a zároveň mi to celé prišlo ako sen. Žiadne video nedokáže sprostredkovať ten pocit, o to viac, že tam, kde sa ozaj niečo deje, niet reportérov, a očití svedkovia sa nemajú k tomu, aby to natáčali. Za checkpointom horela rozstrieľaná benzín pumpa, dopredu sa pchali BTR¹² našich prieskumníkov, tu zase niekto práve umieral, tam ležali na ceste opustené a rozhádzané veci, zničené autá. Kolóna neustále zastavovala a opäť sa rozbiehala, UAZy mojej roty nás raz obiehali, tak zase zaostávali, autá šli vedľa seba v dvoch, troch radoch, vpravo sa objavili veterné mlyny, krásne polia, počasie ako začiatkom apríla, salvy delostrelectva ustali, videl som okolo miesta dopadov delostreleckých granátov a kúsky rakiet zo salvových raketometov¹³, vyzerá to, že strieľali na prázdny priestor, a možno, možno tu nepriateľ bol, len odišiel.

Naša kolóna zišla z cesty doprava, teda, z pohľadu vodiča doľava. Vždy, keď kolóna zastavila, vstal som a pozeral z korby dopredu, len aby som videl, ako kolóna odrazu opäť vyrazí vpred. To som sa musel rýchlo vrátiť na svoje miesto, sadnúť na prepravku s mínami, ktoré nadskakujú na korbe a nedodávajú mi práve nádej na krajší zajtrajšok, cesta je stále užšia

¹² Sovietsky/ruský typ kolesového obrneného transportéru.

¹³ Typ raketometu, ktorý väčšinou naraz odpáli väčšie množstvo nenavádzaných rakiet. Typickým salvovým raketometom používaným na Ukrajine je sovietsky Grad, ktorý používajú obe strany. Najznámejším historickým príkladom je „katuša“ z druhej svetovej vojny.

a užšia, prepravky s mínami nadskakujú viac a viac, minometčikom sa mi páči byť menej a menej. Kolóna sa raz zužuje, tak rozširuje, striedajú sa poľné a asfaltové cesty. Tí, čo vedú kolónu pravidelne zastavujú, asi aby počkali na nové súradnice, kam ísť, ideme stále ďalej a ďalej na západ. Pravidelne nad nami vidno útočné vrtuľníky a lietadlá, raz sa vracajú, tak opäť smerujú do vnútrozemia Ukrajiny.

Odrazu sme prudko zastavili na akejsi opustenej ceste. Došiel rozkaz: Pripraviť sa na boj!“ Všetci sme rýchlo, to nevelmi šikovne vyskákali z áut a rozbehli sa po stranách cesty, zaujímajúc bojové pozície, niekto kľáchal, iný ležal, ďalší len postával, lebo sa nechcel zašpiniť, šťastie, že to bol falošný poplach, lebo dobre pripravený nepriateľ by nás s takouto prípravou a výcvikom krásne rozbil.

Cez prvú dedinu, na ktorú sme narazili, sme prešli rýchlo po dobrej, asfaltovej ceste. Pri nejakých garážach som videl skupinu chlapov, podľa vzhľadu to boli očividne len obyčajní poľnohospodárski robotníci, ktorým sa nepáčilo, ako toto ráno začalo, no držali si dostup. Netušili, čo sa deje, rovnako ako vojaci v našej kolóne, netušili, kam ideme a prečo, videl som im to na unavených a zmätených tvárach, no čo robiť? Mám vyskočiť z auta, odhodiť samopal a kričať: „Nespravím ani krok ďalej, pokiaľ mi to niekto celé nevysvetlí?“

Všetci sa vezú mlčky, nálada je na chuja, ale tak, musíme mať nejaký plán?

Po chvíli sme boli za dedinou, okrem zmätenej partie robotníkov som videl zopár starčekov, ktorí vychádzali z domov a žehnali nám, človek mal z toho taký rozporuplný pocit, tu ľudia umierali, tu nám ľudia žehnali....

Keď sme šli cez tú dedinu, prekvapilo ma, že vyzerala celkom dobre, okrem po novom nepriateľských ukrajinských vlajok a plotov natretých na žlto-modro.

Prešli sme ešte zopár dedín s nespokojnými skupinkami chlapov a ojedinelými starčekmi, ktorí nám žehnali.

Celú cestu som mal nabitý samopal, pripravený vystreliť v hocijakom okamihu, kam a prečo ideme stále nebolo jasné, bolo zrejmé len, že teraz je už všetko naostro a očividne začala skutočná vojna.

Prechádzali sme okolo nejakých garáží. Šli sme pomaly, najpomalšie ako sa dalo. Šli sme nadol okolo opustených budov. Vyzeralo ako typické sovietske kravíny. Zbadal som medzi

nimi natiahnuté maskovacie siete a KAMAZ typu KŠM.¹⁴ Bola pri ňom nejaká zvláštne vyzerajúca veža. Intuícia mi vravela, že sme v nebezpečnosti a chcel som spustiť paľbu tým smerom, aby som na to upozornil aj ostatných. Logika mi ale kázala, že vpredu idú prieskumnícke BTR a UAZy útočného bataliónu a keď si oni nevšimli nič zvláštne, asi to bude ok. No a znovu som sa mýlil. Logika a súčasná armáda Ruskej federácie nemajú nič spoločné, len čo môj URAL prešiel okolo toho miesta, vypukla chaotická paľba, kolóna zastavovala a pripravovala sa na boj, teda ja som sa stal mínometčíkom, spolu s ostatnými som rýchlo vyskočil z nákladiaku, chystali sme sa na boj, vyťahovali mínometry a míny do nich. Boli sme priamo za roh budovy, na ktorej druhej strane som videl divný KAMAZ. Za približne jednu minútu prišiel rozkaz ustúpiť, streľba pokračovala, nahádzali sme mínometry do nákladiakov a UAZov, prešli sme po ceste asi 300 metrov a tak opäť prišiel rozkaz: „Pripraviť sa na boj!“ Opäť sme vyskákali z nákladiakov, brali míny a mínometry, chystali ich na paľbu. Odvšadiaľ znela streľba zo strelných zbraní a Uťosov¹⁵ smerom na miesto, kde som videl KAMAZ, ktorý sa nepodobal na náš. Mínometry boli prichystané na boj, no veliteľ vrieskal, že ich treba posunúť o sto metrov ďalej, schytili sme mínometry a míny a utekali smerom, ktorý nám ukázal. Utekal som, celého ma oblieval pot, v každej ruke som mal debničku s mínami. „Sú kurva ťažké, na hovno sú mi aj celí mínometčíci!“ Počas behu na tú stranu sa okolo nás rozprskla zem, rozkývala tráva, počul som svišťanie guľiek okolo nás, došlo mi, že strieľajú po nás, no zvyšným mladým chlapcom mínometčíkom to nedochádzalo, kričal som: „K zemi! Strieľajú po nás!“ Odkiaľ strieľajú som však nevedel ani ja, no to už dorazil rozkaz, aby sme utekali späť kvôli „zmene pozície.“ Nevedel som, ako poskladať mínomet a tak som začal nosiť veci, nech je zo mňa aspoň nejaký úžitok. Hneď som vzal debničku s mínami a utekal od nákladiaku k vypočítanému miestu. Popri tom som opäť nadával na to, že som sa dostal k mínometčíkom, nerozumiem ani trochu tomu, čo sa deje, vláčim tu len ťažké veci pod paľbou, dochádzal mi dych, počasie bolo nádherné a teplé, pot zo mňa tiekol v prúdoch, ako som bežal, opäť som pred sebou videl ako guľky rozrývajú zem, spomenul som si, že som si pár dní dozadu robil srandu, že keď ozaj bude vojna, skôr mi hrozí, že ma zabijú moji vlastní ako chochlovia.¹⁶ Veliteľ bol asi ešte sto metrov za nami. Tam vytiahol zameriavanie a zadával koordináty na ostreľovanie tej zvláštne vyzerajúcej veže. Ja som sa vrátil k nemu a zaľahol, mieriac

¹⁴ KAMAZ je typ sovietskeho/ruského nákladného auta a KŠB je skratka z ruského Командно-штабная машина čiže veliteľsko-štábne vozidlo.

¹⁵ Typ ťažkého sovietskeho/ruského guľometu.

¹⁶ Pejoratívny termín pre označenie Ukrajincov v ruštine, v podstate niečo ako nazvať černochove negrami. Niekedy sa aj pre celú Ukrajinu použije názov Chochlostan. odvodený od slova хохол (chochol) označujúceho účas ukrajinských kozákov, keď si vyholili celú hlavu okrem jedného dlhého prameňa vlasov.

samopalom smerom na garáže za veliteľovým chrbtom, keďže dorazila informácia, že aj tam je nepriateľ. Videl som, že do tých garáží vbehli vojaci z čela našej kolóny. Začali nad nami krúžiť naše útočné vrtuľníky, strieľali rakety, no opačným smerom, nevidel som, čo tam je, tak niekoľkokrát preleteli ponad nás, asi sa snažili zistiť, čo sa vlastne na zemi deje. V tom momente asi sto metrov za veliteľom zo zameriavaním zadávajúcim koordináty paľby niečo explodovalo, zdalo sa, že to bolo paľbou z granátometu, rozmýšľal som, ako na to upozorniť ostatných, došlo mi, že veliteľ si to kvôli paľbe okolo nevšimol, zakričal som: „Míny!“ Niektorí vojaci sa otočili, no ďalšie výbuchy už neprišli. Rýchlo sme nasmerovali mínometry na zadané koordináty a čakali na rozkaz zahájiť paľbu. Vežu vedľa KAMAZu ostreľovali z Uťosov pripevnených na UAZoch. Veža začala horieť. Vraj sme zajali zopár Ukrajincov, od jedného do troch, ako uvidíte, do dňa sa s ním zoznámim. Po tejto prestrelke sme naskákali do URAllov. Bol som si istý, že všetky tie strely, ktoré dopadali počas prestrelky okolo, tak ako aj výbuch granátu za veliteľom, boli v skutočnosti vypálené našimi vojakmi. Keď kolóna zastavila, začali sme strieľať do troch strán, po nás pálili tí, čo strieľali zo vzdialenosti tristo metrov, z druhej strany, zatiaľ, čo „protivník“ bol v strede.¹⁷

Tu som svoju rotu stratil z dohľadu, lebo sa kamsi otočila a pokračovala inou trasou. Až potom som počul, že ich cieľom bol útok na mosty cez Dneper pri Chersone. My sme tam mali doraziť tiež, ale inou cestou, čo sme však nestihli včas.

Okolo obeda kolóna dorazila do piesčitých borovicových lesov chersonského národného parku. Veľmi mi pripomínal lesnú škôlku v Kamišine, ktorú som tak dobre poznal...

¹⁷ V ruskom origináli: „После этой перестрелки, запрыгнув в Урал, я точно был уверен что пули ложившиеся рядом, как и взрыв гранаты подствольника за командиром, были своими же, колонна остановилась и начала палить с трёх сторон, по нам были прилеты тех кто стрелял метрах в трёхсот с другой стороны, «противник» был посередине.“ Táto veta je pre mňa ťažko preložiteľná, možno preto to nedáva veľmi logiku. Skôr mi prišlo zrejme, že to bola pasca, kde cesta prechádzala pomedzi dve budovy, pričom Ukrajinci sa rozostavili v nich a vyčkali na kolónu, ktorá pôjde pomedzi. Po tejto vete mi to už tak zrejme nepríde. Asi najlepšie vysvetlenie, ktoré mi napadá, je že Rusi v kolóne si mysleli, že po nich strieľajú z troch strán, z oboch budov a spredu. Ukrajinci boli naozaj v budovách po stranách cesty, no jednotky vpredu boli ich vlastné (spomínaní prieskumníci na BTR, vojaci útočného bataliónu na UAZoch). To si vojaci okolo Filateva neuvedomili a strieľali aj po vlastných vpredu, ktorí v chaose paľbu opätovali. Vrtuľníky tiež strieľali niekam dopredu, čo mohlo byť po iných ukrajinských jednotkách, no temnejšia možnosť je, že tiež pálili po prieskumníkoch a útočnom batalióne vpredu. To, že bol na zemi chaos potvrdzuje, že vrtuľníky v jednom momente, ako spomína Filatev, krúžili nad bojiskom a snažili sa zistiť, čo sa deje. To je len moja interpretácia textu, pravdepodobne bol na bojisku totálny chaos, koniec koncov šlo o prvý väčší stret medzi dvoma armádami, z ktorých ani jedna nebola v perfektnom stave, ruskú Filatev už skôr opisoval ako nevelmi bojaschopnú, ukrajinskej sa medzi Krymom a Chersonom veľmi nedarilo, čiže jednotky, na ktoré pravdepodobne narazili nepatrili k elite. Dôkazom je, že nemali takmer nič okrem ľahších palných zbraní. Na kolónu nevystrelili žiadne RPG, Javelin, vrtuľníky krúžili nad bojiskom a neboli ohrozené žiadnou protiletackou paľbou. V realite je asi najlepšou charakteristikou boja totálny chaos.

V týchto pieskoch sme sa ešte párkrát pripravili na boj, počuli sme streľbu, kolóna sa postupne naťahovala, niekde niekto po niekom strieľal, no detaily nepoznám.

Čím hlbšie do Chersonskej oblasti sme prenikali, tým sme vídali naše vrtuľníky a lietadlá menej a menej.

Technika sa nám kazila a tak sme ju nechávali len pohodenú na okrajoch cesty. Jej posádky presadali k iným.

O jednej poobede sme vošli do obrovského poľa. Za nami bol piesok a borové lesy, pred nami obrovské pole s už alebo ešte stále zelenou trávou, nálada sa všetkým už dojedbávala, a to akurát naše nákladiaky začali zapadať do blata v tomto obrovskom poli. Celý tento kraj bol jedna veľká nížina, kde sa sneh už dávno roztopil, no voda do zeme ešte nevsiakla a tak sa celá krajina zmenila v močiar.

Časť UAZov sa dostala dopredu, lebo boli príliš ľahké, aby zapadli, no naše nákladiaky zapadli v blate. Zostala tu jednotka na ochranu kolóny tvorená niekoľkými prieskumníkmi BTR, zopár BMD, prevelili sem zo 7. divízie KŠM,¹⁸ rakušky¹⁹ a BMD 4.²⁰ Dokopy tvorili akúsi nepochopiteľnú zmesku techniky. Prišlo mi, že v tej kolóne mohlo uviaznúť zhruba 300 ľudí, väčšina zo 7. divízie Vzdušno-výsadkového vojska, plus ďalších 300 ľudí pred nami, pretože kolóna sa rozdelila. BMD sa pokúšali vytiahnuť nákladiaky a pri tom sami zapadali do blata

Jedno auto vytiahli a druhé zapadlo miesto neho. Zapadlo aj obrnené vozidlo Linz, jediné nové vozidlo v našej kolóne okrem BMD 4 a Rakušiek. Bolo očividné, že zľava a sprava, po okrajoch poľa možno prejsť, ale všetci ako idioti uviazli v strede...

Pozeral som na to asi pol hodinu a potom začal chytať nervy. Obrovská kolóna v strede otvoreného poľa, zľava sú asi tak kilometer ďalej kopce, sprava kilometer ďaleko les, kolóna stojí v strede poľa už pol hodinu, sme ideálny cieľ. Keď je nepriateľ nablízku a všimne si nás, sme v piči, sme ideálny cieľ pre delostrelectvo alebo letectvo. Veľa vojakov vyliezlo z áut

¹⁸ KŠM je z ruského Командно-штабная машина teda Veliteľsko-štábne vozidlo, ale nedáva logiku, prečo by ku kolóne zapadnutej v blate poslali takéto vozidlá. Zase, armáda, najmä ruská armáda nie je miesto, ktoré nutne musí dávať logiku.

¹⁹ Rakuška, rusky Ракушка je slangové pomenovanie pre BTR-MD, ruský pásový obrnený transportér určený pre výsadkové vojská, ktorý je zároveň obojživelný.

²⁰ Ruské obojživelné pásové vozidlo, taktiež určené pre výsadkové vojsko. Spolu s Rakuškou sú to moderné vozidlá vyvinuté po rozpade ZSSR.

a postávali pri nich, fajčili, stretávali sa a hovorili o tom, čo už všetci vedeli, rozkaz je istý smerom na Cherson a dobyť mosty cez Dneper.

Začínalo byť zrejmé, že sme napadli Ukrajinu...

Počas našej cesty, nehľadiac na to, že sme počuli strelbu a občas míňali zničenú ľahkú ukrajinskú techniku, letectvo niekde útočilo, no mimo toho sme sa až doteraz nestretli so serióznym odporom.

Stáli sme v poli a nemohli sme prijať rozhodnutie, že tam treba naše nákladiaky zanechať. Časť vojakov šla ďalej. Došlo mi, že využívame moment prekvapenia. Kľúčové sily šli inou cestou. Vzdušno-výsadkovému vojsku zostala úloha urobiť tajný manéver a cez polia a lesy doraziť k mostom, obsadiť ich a vytvoriť predmostie pre hlavné sily. Bolo očividné, že hocijaké spomalenie je prehreškom. Teraz tu stojíme a niekde inde chýbame, neukážeme sa načas tam, kde nás treba, tam, kde s nami počítajú na základe plánu, nebudeme tam, lebo nikto nevie prijať rozhodnutie zanechať v poli zapadnuté nákladiaky. Situáciu ešte zhoršilo, že pred nami, vpravo aj vľavo sa bojovalo, počuli sme to, no nevedeli, kto bojuje s kým, a obrovská kolóna len tak stojí v odkrytom poli a nezaujíma obranné postavenia.

Už odbili dve hodiny poobede.

Nemali sme čo piť, nemali sme čo jesť, nevedel som sa rozhodnúť, či som alebo nie som hladný.

Vľavo za kopcom zvuk boja silnel, niečo tam horelo, inokedy sme počuli výbuchy, strieľalo tam delostrelectvo, vzal som od veliteľa ďalekohľad a kľáčiak v blate som sa snažil niečo zahliadnuť, no bezvýsledne. Bol som už celý zablatený a špinavý od cestného prachu, tak ako všetci ostatní, a mokré termoprádlo mi nepridávalo na komforte...

Spoza kopca, kde sa bojovalo, vyleteli k nebu biele a červené signálne strely...

Nepoznal som určené signály a začal som chodiť od auta k autu a pýtať sa, čo to znamená, no nikto nevedel. Tak som sa začal pýtať dôstojníkov ukazujúc tým smerom. Atmosféra bola divná, všetci už boli unavení, všetci videli a počuli to isté, no došli im už sily (niektorí spali v autách), všetko bolo, tak ako obyčajne, úplne na hovno. Zozadu prišli BTR prieskumníkov, vyťahovali zapadnuté nákladiaky z piesku v lese za nami. Šiel som za nimi aby som zafajčil a hádam sa aj niečo dozvedel. Títo chlapci sa zaujímali hlavne tým, čo sa odohrávalo okolo nich. Boli všeobecne v lepšej nálade, veď nakoniec, prieskumníkov považovali za boajschopnejšie jednotky, než útočné a výsadkové batalióny, väčšina ľudí

v priekupníckych jednotkách bola ideologicky motivovaná. Keď som s nimi pofajčieval, dozvedel som sa, že už máme prvých zranených a mŕtvych, jedného chlapca doniesli z piesku, náboj ráže 7,62 ho trafil medzi lopatky a preletel ním. Strela ho zabila. Či to bola ukrajinská alebo ruská strela nikto nevedel. Nehľadiac na to, že práve dorazili, zdieľali môj názor, že všetko je tu na hovno, hľadiac na chaos pred nami. Ukazoval som na kopec a hovoril, že spoza neho strieľajú signálne strely, streľba tam utíchla a k oblohe sa valil dym z horiacej techniky. Prieskumníci rozmýšľali, že tam zájdu a prehl'adajú kopec, či tam niekde nie je nepriateľ. Taktiež som od nich zistil, že veliteľ kolóny šiel k podplukovníkovi, ktorého našiel pri vozidlách, ktoré tiež zapadli, keď sa snažili vytiahnuť z blata nákladiaky.

Podplukovník stál so skupinou ľudí, kto bol dôstojník nebolo vidno, keďže všetci mali na sebe kamufláž a taktickú výbavu Ratnik a nemali na sebe insígnie svojej hodnosti. Podišiel som k podplukovníkovi a hovorím: „Pán podplukovník, tam za kopcom sa bojuje, vidím červené a biele signály, neviem čo znamenajú. Buď potrebujú naši chlapci pomoc, alebo ich vypúšťajú chochlovia.“

Pozrel na mňa divným pohľadom, no očividne skúmal, kto vlastne som, mal unavenú tvár, uniformu špinavú od krvi, ktorá očividne nebola jeho, asi len pomáhal ranenému, alebo čo. Po chvíľke, kedy raz pozeral mne do očí a tak na kopec, povedal: „A chuj viem, čo to znamená, my by sme sa hlavne mali stadiaľ odjebať niekam do piče!“

Potom sa začal o tom vybavovať s dôstojníkmi, vypadol som z tej paródie na vojnu k môjmu autu, lebo, ako som už pochopil, nikto nič netušil, nepoznali sme osudy tých, ktorí šli napred, tých, ktorých sme mali dobehnúť, spredu znela paľba a občasné výbuchy, kto tam bojuje s kým sme netušili, kde sa nachádzame sme tiež netušili, podľa pletiek sme mali byť neďaleko Chersonu. Keď som kráčal späť, videl som, ako dva BTR našich prieskumníkov idú do kopca. Cestou k môjmu URALu som sa pri všetkých zastavoval a vymieňal si zo všetkými pletky. Niektorí spali v autách, iní sa brodili blatom od jedného auta od druhému, no všetci vyzerali ustato a zmätene. Nieкто zazrel dron a kolónou sa šíril nepokoj. Tak nízko nad nami preletela stíhačka, či naša alebo nie nikto nevedel, velenie nemalo žiadne spojenie.

Odišiel som asi 150 metrov ďaleko od áut, sadol si, na kolená položil samopal, pokiaľ spustia paľbu na kolónu, radšej budem ďalej od áut, pozeral som okolo a dochádzalo mi, že ešte stále nerozostavili ani hliadky, ani nikoho, kto by chránil kolónu stojacu v strede poľa, autá stáli takmer vedľa seba, keď po nás začne jebať delostrelectvo alebo letectvo, potom celý tento zástup skončí zle, 200 alebo 300 ľudí. Sedel som, fajčil a pozeral okolo, počasie bolo nádherné,

zdalo sa, že nastala jar, no okolo 17:00 slnko vychladlo, písal sa 24. február 2022, pociťoval som akési vzrušenie, spomínal na moju mamu v Krasnodare, moju sestru v Moskve, spomínal som na moje bývalé, až doteraz som sa so žiadnou neoženil a nemal som deti, netušil som prečo, no akosi mi zovrelo hrdlo.

Posledných desať rokov som pracoval s koňmi, nebol som v tom až tak zlý, no zarobených peňazí nebolo toľko, aby som si mohol odložiť na kúpu bývania, chcel som mať nejaké peniaze, na život a na bývanie a tak som v 32 v rokoch vymyslel, že sa vrátim do armády, vezmem si vojenskú hypotéku, veď roky ubiehajú a treba sa seriózne zamyslieť nad budúcnosťou. No a nakoniec nezarábam ani viac ako 30 000 rubľov a slúžim v armáde, v ktorej nemám žiadnu túžbu slúžiť. Spomínal som na to, ako tí, ktorí ma naozaj poznali, hovorili, že môj problém je v tom, že som pravdovravný, hrdý, tvrdohlavý a idealista, že chcem, aby okolo mňa bolo všetko ideálne, no tak svet nefunguje. Možno mali pravdu, len, čo som prišiel do armáde, pre celé velenie som sa stal prekážkou, nedomáhaj a svojich práv, hovorili mi ostatní vojaci, keď som písal žalobu na Ministerstvo obrany, to nepovedie k ničomu, proti tomuto systému nemáš šancu, tento systém ťa zomelie a vyplúje. A asi nakoniec aj mali pravdu, okrem toho, že som si pokazil vzťahy s velením, sa nezmenilo vôbec nič. Možno aj teraz je to tak, nemáme žiadne spojenie, všetci sú už unavení a tak ako ja, ani oni nechápu, čo sa vlastne deje. Nepostavili žiadne hliadky, možno majú informácie, že okolo nás nie sú žiadne nepriateľské jednotky. Možno to nie je až tak zlé, len ja sa tu rozhorčujem. Chápem, že sa deje niečo globálne, no čo presne netuším, v hlave sa mi miešajú rozličné myšlienky, veď sme predsa nemohli len tak napadnúť Ukrajinu, možno sa do konfliktu naozaj zamiešalo NATO, možno sa bojuje aj v samotnom Rusku, možno sme na Ukrajinu vtrhli v rovnakom čase ako vojská NATO, možno sa bojuje aj na Ďalekom východe, pokiaľ s nami Amerika naozaj začala vojnu, rozsah tejto vojny bude obrovský, a v takom prípade isto niekto použije aj jadrové zbrane, no do piče, toto môžem jebať ... buď odhodím zbraň a vyberiem sa späť, smerom na Krym, alebo spravím, čo mi prikazujú a nebudem špekulovať o hovadinách, keď o tom teraz nič neviem.

Po stranách od kolóny odchádzali UAZy a vytvorili aspoň nejakú stráž. Vpred vyrazila ďalšia skupina vozidiel, väčšinou BMD, „no toto je kokotina, jasne som vedel, čo sa zasraný bordel je to počas mieru, počas vojny s týmto môžeme ísť jedine tak do piče, na aký kokot som sa vrátil k armáde!?! Nepotešilo ma opätovné pripojenie Krymu, bol som proti bordelu v LDLR, myslel si, že celá Sýrie je nám na hovno, a teraz som ja sám netuším kde, pod tým pochybným velením. Toho chlapca medzi lopatky isto trafil nejaký náš somár, tak ako mňa skoro dnes ráno

zastreli vlastní. Ved' jednému už dnes zlomili nohu, keď netuším ako otočili delo na BMD, tak ešte jednému prešli pásom po nohe, táto armáda nepotrebuje protivníka, sama sa zničí.“

Vstal som a prešiel asi 250 metrov. Oni sa tam, och do piče, oni sa tam, v strede poľa, keď sa okolo bojuje, nastúpili do formácií, lebo sa zhromažďoval delostrelecký oddiel, ku ktorému moji mínometčiaci patrili. Veliteľ delostreleckého oddielu sa so mnou neochotne pozdravil, pozerajúc na moje rozťaté obočie. Niekedy sme sa v pohode bavili, no po mojej žalobe na Ministerstvo obrany ma nemal veľmi v láske a držal si odstup. Chystal som sa spolu s ostatnými a popri tom sa mi v hlave miesili rozličné myšlienky na to, aké je toto tu celé choré, spomínal som na môjho predčasne zosnulého otca, na to, ako som celé svoje detstvo až do 15 rokov prežil v 56. výsadvko-útočnom batalióne, na to, ako sa to za 17 rokov všetko zmenilo, nevidel som nič, čo by mali Vzdušno-výsadvkové vojská minulosti spoločné so Vzdušno-výsadvkovými vojskami prítomnosti, ľudia sa zmenili, lesk vybledol, plamienky v očiach zhasli, teraz už aj slúžim v 56. výsadvko-útočnom batalióne, no všetko, čo z neho zostalo, je názov.

Veliteľ nás chcel rozveseliť, povedal, že nemáme spojenie, srať na to, čo sa deje, hlavné je z toho nepustiť do gátí, teraz pôjdeme ďalej, zapadnutú techniku tu necháme (keby sa ma tak opýtali skôr), všetci sa majú pripraviť na boj, prerazíme k našim, ktorí šli dopredu, čakajú nás, no nemáme spojenie ani s nimi a očakáva sa, že na nás budú útočiť diverzné skupiny ukrajinskej armády. Hovoril to všetko s predstieranou odvahou, no videl som mu na očiach, že aj on je posratý.

No šikovný chlapec, aspoň nám to všetkým došlo.

Kým sme sa rozišli k autám, už padal súmrak. V hlave sa mi poskladal scenár toho, čo sa deje. Roty útočného bataliónu spolu s mojou jednotkou očividne šli napred, moja rota sa už dávno niekde na ceste otočila a mala za cieľ doraziť k mostu inou cestou. Veliteľ pluku s BMD vyrazil za nimi až pred chvíľou, lebo nemali spojenie, my sme mali za úlohu ich tiež dohnať a byť spolu s nimi na moste, pôvodne sme mali viesť náš pluk posilnený posilami zo 7. divízie Vzdušno-výsadvkového vojska, mali sme tam doraziť okolo obeda, spojiť naše sily na mostoch a vstúpiť do Chersonu.

Kolóna pokračovala ďalej až po zotmení. Časť zapadnutej techniky sme nechali za nami. Šli sme ďalej, ja som opäť sedel na debničkách s mínami s mladým mínometčikom, v URALe bez báz, prichystal som samopaly na boj, premýšľal o mojejrote a tých, ktorí sú tam vpredu, tam sa isto deje nejaký bordel, bolo mi nanič z toho, že tam nie som s nimi, nemám tam žiadnych poriadnych kamarátov, no čo keď sú v nejakých sračkách a ja som ich opustil len pre

moju poburujúcu povahu. Niektorí v rote sa zo mňa vysmievali, „kde je náš veterán,“ vtedy ma to urážalo, no teraz je rota v prvej línii a veterán ďaleko za nimi, a celá rota je v sračkách, a ja idem tu, sedím na sude pušného prachu, celá kolóna takto v tme, keby sme mali schopného protivníka, sme sto percent v piči. Nikto sa už nesmiel, všetci dospeli a boli vážni, po pol hodine pomalej jazdy kolóna opäť zastavila. Stáli sme asi hodinu. Bola už úplná tma a dorazil rozkaz, že tu budeme stáť až do úsvitu, motory boli vypnuté, čakali sme útoky nepriateľa, svetlá vypli, kolóna sa rozostavila ako na strelnici. Mrazilo ma vedomie, že keď nás v noci napadne schopný protivník, máme len malú šancu, ja osobitne, keďže som v URALe s mínami. V kolóne bolo tridsať vozidiel, nákladiaky, UAZy, dva BTR82 patriace prieskumníkom, zopár BMD2 a BMD4 a KŠM Rakušky. Tieto obrnené vozidla nevydržia ani paľbu z RPG,²¹ o Javelinoch ani nebudem hovoriť, stačí, že začnú v noci ostreľovať kolónu z guľometov a v tej tme, ospalí, nebudeme mať ani poňatia, odkiaľ prichádza paľba.

Chceli sme spať, ja aj ten druhý chlapec na korbe, chlapci mi zohnali niekoho spacák, dvaja, čo šli v kabíne sa rozhodli spať s nami na korbe, boli sme tam štyria, celá zostava mínometu, od každých troch áut bola určená dvojčlenná hliadka, teda v noci strážilo kolónu 20 ľudí. Vliezli sme do spacákov bez toho, aby sme sa vyzuli, ležali sme na debničkách s mínami, v objatí s našimi samopalmi. Nemali sme čo zjesť. Zaspali sme okolo 23:00. Akurát začal padať mrznúci dážď.

25. februára.

Koniec štvrtej časti.

Pokračovanie nabudúce.

²¹ Z ruského *ручной противотанковый гранатомёт*, ručný protitankový granátomet.